

Uredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 28a
Telefon 67-80
Uredništvo in uprava
za Slovenijo in slovenski del
Julijske Krajin
LJUBLJANA, Erjavčeva 4a

ISTRA

SKUPLJAJMO NARODNO BLAGO
IZ ISTRE! ONO NAJRJCITLJE
GOVORI, DA JE ONO ZEMLJA
NAŠA, DA JE ONO KRV NAŠA!

KAO U DOBA VELIKE SEOBE NARODA

Milijune ljudi dignut će se s njihove djedovine i preseliti u druge krajeve — Zbivanja o kojima će pisati historija još stoljeća i stoljeća. — Razvoj događaja u ogledalu novinskih vijesti.

NJEMAČKI CILJEVI

»Hrvatske novine«, glasilo gradišćanskih Hrvata koje izlaze u Beču, donose pod tim naslovom ovo: U svom historijskom govoru, održanom u Reichstagu u petak 6. listopada vođa je njemačkoga naroda, Adolf Hitler, kao najvažniju zadaću Nijemacke nacije: novo uređenje etnografskih odnosa, to jest preseljenje narodnih manjina tako da granice među pojedinih država budu točnije nego li su danas.

O ovom snišlu ovo nije jedan problem, koji je ograničen na jedan prostor, nego jedna zadaća, koja seže mnogo dalje. Cijeli istok i jugoistok Evrope jednim je dijelom ispunjen »střečćamima« njemačke narodnosti, koje se ne mogu održati. Baš su one jedau od razloga neprestanih međunarodnih nesuglasica. U doba principa narodnosti i rasne misli utopila je misliti, da bi se ove pripadulke jednoga punovrijednoga naroda moglo asimilirati.

Zato spada u zadaću dalekovidnog uređenja evropskoga života, izvršiti ovdje preseljenja, da se na taj način bar jedan dio uzroka evropskih konflikata odsarati. Nijemacki i Unika sovjetskih republika sporazumjele su se, da će se ovdje podupirati.

PRESELJENJE NIJEMACA IZ ESTONSKE I LETONSKE

»Hrvatske novine« pišu:

Prema Fihlerovom programu, a u interesu jednog daleko unaprijed gledajućeg uređenja Evrope počela su prva dogovaranja s Estonskom i Letonskom radi preseljenja njemačkih manjina da bi se još do praktičnog rezultata. Reich će odmah pristupiti djelu da desete tisuća Nijemaca naseli opet u Reichu, u ponovno osvojenim pokrajinama, gdje su oni i prije kroz stoljeća vršili kulturno djelo. Time je uvidno posvjedočeno da Nijemacka ne kani svoje narodne grupe u drugim državama iskoristiti za svoje imperialističke ciljeve, naimo kao predstraže napadaja. kako to neprijatelji Nijemacke tvrde. Natrag u Reich doseljeni Nijemci naseliti će onaj prostor, s kojeg su se pred poljskim terorom u zadnjih 20 godina Nijemci morali odseliti, pa će zaposjednutoj zemlji ponovno dati čisti njemački karakter.

ŠESNAEST HILJADA NIJEMACA OSTAVLJA LETONSKU

»Novosti« javljaju iz Rige: U luku Liepaja (Libau) kao i u ostale letonske luke stiglo je 14 njemačkih brodova koji će evakuirati oko 16.000 Nijemaca. Uskoro se očekuje dolazak i drugih njemačkih brodova.

Tim brodovima povest će se jedan dio njemačke manjine u Letonskoj, dok će ostali brodovi tijekom dvije ili tri sedmice izvršiti repatriiranje cjelokupnog njemačkog stanovništva Letonske, koje broji oko 60.000 ljudi.

PRVA HILJADA NIJEMAČKIH OPTANATA OTPLOVILA IZ ESTONIJE

»Novosti« javljaju iz Tallina: Nijemački parobrod »Der Deutsche« koji ima 11.453 t. primio je prvu hiljadu Nijemaca, koji se repatriiraju, dok su drugi brodovi spremni da prime ostale Nijemce u lukama Tallin. Parnu, Kuresare na otoku Saaremaa Ősel. — Svi estonski Nijemci koji žele postati nje-

mački građani moraju se repatriirati do marta 1940 godine.

ISELJIVANJE NIJEMACA IZ BALTIKA

Seoba se vrši najbržim tempom

Agencija Avala javlja iz Londona: Dopsinik »Timesa« iz Rige javlja, da su vlade Estonske i Letonske odbile prijedlog Nijemacke da se repatriiranje Nijemaca produlji do 30. III. 1940. godine. Nijemci iz Estonske i Letonske upućuju se u »Gdingen« kako Nijemci zovu sada Gdiniu. Među tim repatriiranim Nijemcima nalazi se i admiral baron Salza, bivši glavni zapovjednik estonske mornarice. Isto tako vele obavještenja neslužbenih izvora, da je za Nijemacku optirao i admiral grof Kaiserling, koji je ranije bio glavni zapovjednik letonske mornarice, i koji je kao ruski pomorski oficir sudjelovao u ratu protiv Japana 1905. godine. Dopsinik dalje veli da je repatriiranje Nijemaca izazvalo izvjesne poteškoće kod braćnih drugova u mješovitim brakovima, koji sada traže razvod pri čemu je hitno potrebno da se donesu sudske odluke o pitanju djece.

NIJEMCI IZ JUŽNOG TIROLA SELE U REICH

Ősiečki »Hrvatski list« javlja iz Rim: Prefekt u Bolzau javlja, da su završene sve pripreme za odlazak njemačkog stanovništva iz talijanskog južnog Tirola u Nijemacku na temelju talijansko-nijemačkog sporazuma.

NENADANI HIMMLEROV DOLAZAK U ITALIJU

»Obzor« javlja iz Rima: Šef Gestapo-a Himmler stigao je jučer u Milano, a zatim se uputio na jezero Como. gdje će sljedeća dva dana imati razgovore s talijanskim oblastima. Himmler prati na ovom putu redarstvo iz Bolzana i Rijeke. Mislil se, da je njegov put u vezi s preseljenjem Nijemaca iz Južnog Tirola.

SEOBA NIJEMACA IZ BALKANSKIH DRŽAVA

»Novosti« javljaju: Budimpeštanski dopsinik »Basler Nachrichten« javlja da su prema vijestima iz Bukurešta Nijemci izradili velik plan o preseljenju Nijemaca iz jugoistočnih zemalja. Ovo preseljenje bi imalo obuhvatiti njemačke manjine u Rumunjskoj, Jugoslaviji i Madžarskoj, a bilo bi provedeno na sličan način, kako je provedeno preseljenje Nijemaca iz južnog Tirola. U Bukureštu tvrde da njemačka vlada one Nijemce, koje želi u državu pomoć preseliti iz jugoistočnih evropskih država, namjerava naseliti na području češkog protektorata i u osvojenom zapadnom području Poljske. Prema ovim informacijama njemačka vlada bi za Nijemce, koji žele naseliti se u češkomoravskom protektoratu, pripravila potreban prostor time što će stanoviti broj čeških i moravskih seljaka i radnika poslati u Rusiju. Navodno je sovjetska vlada povjerljivim putem saopćila u Berlinu, da bi bila pripravna primiti stanoviti broj čeških i moravskih iseljenika.

»Obzor« pak javlja iz Berlina: »United Press« saznaje da se vode tajni pregovori o iseljenju njemačkih manjina iz jugoistočnih država. Navodno je

s njemačke strane predloženo da se iseli iz Rumunjske 750.000 Nijemaca, iz Jugoslavije 600.000 i 480.000 iz Madžarske, S i ti Nijemci bili bi naseljeni u istočnim dijelovima Nijemacke.

»Večer« u jednom brzojavu iz Berlina piše: Nijemacka želi u najskorije vrijeme vratiti u Nijemacku i sve Nijemce koji žive u državama Podunavlja i Balkana Račina se, da će se vratiti u Nijemacku oko 2 milijuna Nijemaca. S time u vezi u informiranim krugovima vjeruju da će Nijemacka uskoro zaključiti sporazum sa spomenutim državama, sporazum sličan onome, koji je Italija u tom pitanju zaključila s Nijemackom.

DEMANTI NIJEMAČKOG KONZULATA U ZAGREBU

»Novosti« od 14 X donose ovaj ispravak njemačkog konzulata: U broju 281 od 11. o. mj. nalazi se na strani 4 bilješka pod naslovom »Seoba Nijemaca iz balkanskih država«. Tu se među drugim veli, da će prema vijestima iz Bukurešta njemačka vlada naseliti Nijemce stranog državljanstva iz zemalja jugoistočne Evrope na području Protektorata Češka i Moravska, te da će pripraviti za njih potreban prostor time, što će stanoviti broj čeških seljaka i radnika poslati u Rusiju.

Ujladno se saopćuje, da je ova vijest slobodno izmišljena. Cijenjeni se naslov umoljava za ispravku. — Nijemački konzul Dr. Frendt.

RUSIJA I PRESELJENJE NIJEMAČKIH MANJINA

»Obzor« javlja: Izvještaj moskovskog dopsinika kopenhaskog lista »Politiken« tvrdi, da je dopsinik potakao moskovske mjerodavne krugove da iznesu svoje stanovište prema pitanju povratka njemačkih manjina iz doline Volge. Ovi su krugovi označili glasno o preseljenju kao fantastično. Istaknuvši, da Moskva nikada ne će prepusiti stotine hiljada vjernih pristasa Sovjetske Unije nezvjesnoj sudbini. Istodobno se upozorava, da se III Reich ne će otmirati za pola milijuna Nijemaca, koji su saturirani boljševičkim idejama, jer bi zacijelo razvili komunističku propagandu u Nijemackoj. Repatriiranje Nijemaca iz Estonske i Lotiske, čemu će se priključiti i oni iz Litve, sustavni je dio njemačko-ruskog ugovora.

NE ĆE SELITI SAMO NIJEMAČKE MANJINE

»Jugoslavenski Lloyd« javlja iz Zürich: Kako berlinski dopsinik »Basler Nachrichten« javlja, u neutralnim krugovima Berlina izazvao je veliku pažnju predlog kancelara da po njemu shvaćeni mirovni predlog mora biti vezan sa seobom narodnih manjina. Ovaj predlog ne će biti ograničen samo na njemačke manjine, nego bi imao dobiti opću važnost te bi imao biti proveden na istoku, jugu i jugoistoku Evrope. U pogledu jugoistočne Evrope to ne vrijedi samo za južni Tirol, gdje je već u toku temeljito preseljenje. Potaniji podaci o tom zahtjevu Nijemacke ne mogu se dobiti ni na jednom njemačkom mjerodavnom mjestu. Kaže se tek da se radi o revolucionarnoj ideji kojom bi tek imao biti nabačen jedan veliki problem. Mogućnost da će time mogli nastati i teritorijalni problemi također se dopušta. Konkretna predlog postoji sa-

mo u pogledu Poljske. U tom pravcu je između Nijemacke i Rusije polučeno utanačenje da njemačka narodna manjina koja broji oko 250.000 osoba bude preseljena iz Rusije. Isto tako bi imalo biti preseljeno u Poljsku državu dva po milijuna Poljaka sa poljskog područja koje je dodjeljeno Rusiji. Putovanje sa zapada na istok morat će nastupiti Ukrajinci koji su još sada naseljeni u njemačkom interesnom području

KOJA JE PRAVA SVRHA VELIKE SEOBE NIJEMAČKIH MANJINA?

»Novosti« od 14. X. donose ova interesantna objašnjenja:

Berlin, 13. oktobra. (o). Novinari iz onih država u kojima se nalaze njemačke narodne manjine, obratili su se obzirom na njemačku akciju za preseljenje svih Nijemaca iz ovih država u Nijemacku, na mjerodavno mjesto i zatražili objašnjenje, kakav je pravi cilj ove sasvim neočekivano akcije, koja je u samim redovima njemačkih narodnih manjina izazvala veliko iznenađenje i koja je, bar na prvi pogled, sasvim u suprotnosti sa dosadašnjom njemačkom politikom, koja je polagala najveću važnost na očuvanje tih narodnih manjina i preko njih provodila svoje ciljeve. Ako je to iseljivanje Nijemaca iz baltičkih država poslije proširenja ruskog utjecaja razumljivo, kakav ima cilj preseljenje Nijemaca iz Madžarske, Jugoslavije i Rumunjske, gdje su njemačke manjine uživale sva prava i u posljednjim godinama nije bilo nikakove žalbe, nego su naprotiv, te manjine mogle posve slobodno da se razvijaju i šire svoj nacionalno-socijalistički svjetovni nazor. To važi osobito u pogledu Jugoslavije, gdje se organi njemačkih manjina ni u čemu ne razlikuju od volina u Reichu.

Sa najautoritativnijeg mjesta primili su novinari na ta svoja pitanja sljedeće objašnjenje:

Kancelar Hitler je od početka postavio princip njemačke nacije, to znači, da treba sve što je njemačko, okupiti u njemačkoj državi. Kada je sa svojom dalekovidnom politikom postigao priključenje Austrije, Sudeta, Memela i Danziga, te njemačkih pokrajina u Poljskoj, i preko toga prisvojio i pokrajine, koje spadaju u njemački životni prostor, i ako su u njemu nastanjeni Nijemci, hoće sada ostvariti sasvim jasne etnografske granice. U tu je svrhu vodio njemačko Reicha odlučio da izvede opsežno preseljivanje njemačkih manjina. da time na jednoj strani sprječii njihovu inače neizbježnu propast usred tudjeg elementa, a s druge strane, ta akcija ima za cilj, da osigura trajan posjed prisvojenog životnog prostora sa naseljavanjem njemačkog elementa i odstranjivanjem tudjeg života sa tog prostora. Kako je bilo već ponovno objavljeno, njemačka je želja, da time dokaže i svoju mirovljubivost, jer će preseljavanjem njemačkih manjina i jasnim određivanjem etnografskih granica odstraniti svaki uzrok za buduće konflikte, koji bi mogli biti neizbježni, ako bi se njemačkim manjinama uskraćivala njihova prava, jer nacionalno-socijalistička Nijemacka smatra svojom dužnošću, da bdije nad sudbinom svih Nijemaca, bez obzira na to, gdje se oni nalazili. Zato će Nijemacka time učiniti i veliku uslugu ideji mira.

SVRŠETAK NA 2. STRANI

